

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6/II.

DELAVSKI GLASNIK

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna številka 1 Din,
mesečno Din 4.—, celoletno
48 Din. — Za člane izvod
po 80 para.

Oglaš po ceniku.

Članki morajo biti frankirani
in opremljeni s
organizacije.
ne vračajo.
e so poštne
roste.

Glasilno Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije.

Naše delo.

Že pred državnim strokovnim kongresom smo objavili v Delavcu serijo člankov pod naslovom »Razvoj slovenskih strokovnih organizacij po vojni«. Ti članki so namenjeni v prvi vrsti delegatom, ki pridejo na pokrajinsko konferenco slovenskih strokovnih organizacij. Če in v kolikor nam bo mogoče, bomo objavili obširno statistično gradivo, na katerega se ti članki nanašajo. Razven tega smo izdelali za kongres v podrobnosti specifičan računski zaključek, ki bo tudi še pred kongresom objavljen.

Tako je knjiga našega dela vsem odprta: odprite jo, pogledajte vanjo in sodelite, kje so slabe in kje so dobre strani našega gibanja in našega dosedanjega dela.

Ta knjiga ne bo izkazovala samo čistega zlata.

Vendar upamo, da nam bo vsaj to v dobro zapisano, da smo jo sestavili in da smo si vse tako uredili, da smo jo lahko sestavili. Na to smo polagali pred dvema leti na kongresu veliko pažnjo in če ne v drugem, vsaj, kar se tega tiče, lahko trdimo, da smo direktive kongresa izvršili.

Ne bomo prikrivali, da je naše članstvo pod vplivom medsebojne idejne borbe, socialne reakcije in industrijske krize nekoliko padlo. Vendar pa bo postavila pravična kritika tej temni točki, več svetlih nasproti.

Pred dvema leti so bile v važnih taktičnih vprašanjih naše organizacije še vse razdvojene: Proti komunistični agitaciji in škodljivi demagogiji v strokovnem pokretu, ki ni vedela, da se je treba ozirati pri vseh naših akcijah ne samo po tem, kar želimo, ampak tudi po tem, kar zmoremo, smo zapisali na čelo našega lista in upamo, da tudi v tisoče sre besede: Kolikor moči, toliko pravice!

Ko smo izvedli na celi črti ločitev duhov na to stran, jih je nekaj odpadlo, bodisi takih, ki niso imeli poguma, da izvedejo ločitev duhov, kakor smo jo mi zagovarjali, bodisi takih, ki so bili najeti, da delajo med nami razdor. (Naša pota in pota prvih se niso za trajno ločila.) Zato pa se je naša notranja sila silno ojačila. Mi smo postali bolj enih misli in pravega organizatoričnega dela šele prav zmožni.

Mednarodni strokovni kongres in rusko vprašanje.

Po poročilu tajništva je prišlo do živahne debate, glede vprašanja po razmerju med strokovno internacionalo in ruskimi strokovnimi organizacijami.

Dosedanje stališče biroja so zastopali Sassenbach in Mertens, dalje zastopniki Francije, Danske, — sploh vseh dežel, kjer imajo razkol. Angleška delegacija pa je zastopala z vso odločnostjo stališče, da je treba stopiti z Rusi ponovno v pogajanja, ker ne gre, da bi zahtevali priznanje ruske priznavajo vlade, odklanjali pa vsak stik z zastopniki ruskega delavstva. Tudi Angleži priznavajo da je dosedanja komunistična taktika kriva razkolu. Mislijo pa, da bi se ta taktika po sporazumu ne nadaljevala. O tem važnem vprašanju so se nadaljevala pogajanja v komisiji.

Komisija je, po dolgem in temeljitom posvetovanju sprejela resolucijo, ki opredeljuje stališče Mednarodne strokovne zveze v mednarodnem delavskem

V zadnjem času nas ovira v razmahu politični razdor v vrstah socialističnega delavstva Slovenije. Mi smo ta razdor vedno globoko obžalovali in posvetili vse svoje sile temu, da ga ublažimo.

Ublažiti ga je mogoče le na teh podlagah, da ne zapadamo v glavno napako komunizma, ki povzroča s svojo taktiko brezobzirnega in neprestanega blatenja oseb in delavskih zavodov vedno nove razkole in tako ubija naše sile.

Razven tega ne bomo dopuščali, da bi kdorkoli eksperimentalno na naslednjem uspehu našega dela, ki ga hočemo podčrtati kot nadaljnjo svetlo stran naše bilance.

Mi se zavedamo, da je socialno in mezdno vprašanje slovenskega delavstva slej ko prej pereča in odprta rana, ki kriči po zdravniku. Zavedamo pa se tudi, da sta svetovno gospodarstvo in svetovna politika enota. Socialnih in mezdnih vprašanj ne morejo rešiti slovenski delavci sami. (Saj bi jih ne mogli rešiti, tudi ako bi jih hoteli, niti slovenski kapitalisti, ki so le eksekutivni organ mednarodnega kapitala.)

Zato je treba s trudom uveljavljati težko izvedljiv rek našega učitelja, naslovljen na proletarce vseh dežel, ki je zapisal veliko besedo o enotni akciji vsega proletariata na svetu. Mi smo vse storili, da vcepimo v Slovenijo zavest, da smo le en del delavstva vse države, združenega v Glavnem Radniškem Savezu, vsi ti delavci pa le del delavstva združenega v svetovni strokovni internacionali.

Oni, ki so močen in vpliven faktor v največjih državah sveta, so naši sobojeniki in mi bomo vse storili, da utrdimo vezi, ki nas z njimi vežejo.

V tem so garancije zmage in — sicer najvažnejše, skoro edine garancije.

V začetku naše poslovne dobe smo posvetili veliko pažnjo mezdni vprašanji in smo v posebni resoluciji plenarne seje S. K. zavzeli svoje tozadevno načelno stališče.

Žal, da nam je bilo od teh načel mogoče le majhen del izvesti. Vkljub temu je tam začrtana pot tako pravilna, da bomo predložili to resolucijo pokrajinski konferenci v potrditev, s čimur bomo vnovič podčrtali tam označene smernice.

gibanju. Ta resolucija nalaga Mednarodni strok. zvezi, da dela vztrajno za zedinjene delavstva celega sveta, — podaja pa tudi smernice na podlagi katerih je mogoče tako ujedinenje edino doseči.

Resolucija, ki jo je kongres soglasno odobril, se glasi:

Stališče, ki ga zavzema Mednarodna strokovna zveza v mednarodnem delavskem gibanju je odvisno od načelnega in taktičnega stališča priključenih strokovnih državnih central.

Skupen cilj strokovnih organizacij je izboljšanje gospodarskega in socialnega položaja delavskega razreda potom organizirane samopomoči. Državne socialne reforme in zakoni o zaščiti delavcev so v stanu strokovne organizacije učinkovito izpopolniti, njih uspehe utrditi in olajšati njih borbo za odstranitev meznega suženjstva in kapitalizma.

Poleg borbe za izboljšanje svojega

gospodarskega in družabnega položaja in za pravico do soodločevanja v gospodarstvu si morajo izvajati delavci tudi politično svobodo in neomejen vpliv v državni politiki. Borba za te politične cilje je naloga političnih delavskih strank.

Strokovne organizacije, kot zastopnice gospodarskih interesov delavstva, pa se morajo brigati v toliko, v kolikor je to za varstvo gospodarskih interesov delavstva potrebno, tudi za politiko države, enako kot delajo to zveze podjetnikov. S tem pa ne stopajo v službo ene politične stranke in v svojem delovanju ne morejo biti odvisne od ene stranke. Strokovne organizacije morajo biti neodvisne.

Od vseh političnih strank so zastopale dosedaj le samostojne delavske stranke, ki se priznavajo k demokraciji in k socializmu, v parlamentih odločno težnje strokovnih organizacij.

Zato stoje socialno - demokratične stranke strokovnim organizacijam najbližje.

Komunistične stranke se bore za nadvlado stranke nad strokovnimi organizacijami. One se hočejo polastiti v smislu diktata komunistične internacionale vodstva strokovnih organizacij, da bi izmislile organizirane delavske mase za svoje strankine namene. One odklanjajo strokovno borbo delavstva, zasmehujejo strokovno gibanje in se ne strahuje nobenega sredstva v svojem boju proti strokovnim organizacijam. Razbitje delavskega gibanja in iz njega izvirajoča okrepitev gospodarstva in politične reakcije, ki ju opažamo v nekaterih deželah, so predvsem njih delo. Komunistična internacionala

je ustanovila Rdečo strokovno internacionalo, predvsem za to, da bi vodila boj proti Mednarodni strokovni zvezi in jo uničila.

Napram temu morajo misliti strokovne organizacije vseh dežel — na obrambo. One se morajo braniti, da bi jih komunistična ali kaka druga stranka potom svojih celic in razkrajalnih poskusov razkrojila, s čimur bi bilo oropano delavstvo najboljšega orožja v borbi proti reakciji in kapitalizmu.

Mednarodna strokovna zveza ima poleg splošnega podpiranja strokovnega gibanja v posameznih deželah zgoraj navedena načela podpirati. Ona naj obuja in poživlja zavest o skupnosti interesov in skrbi za enotna navodila v strokovni politiki. Njena posebna naloga je delati trajno za ujedinenje delavskega razreda celega sveta.

Ta resolucija daje prav dosedanji politiki Mednarodnega strokovnega urada, politiki, ki ima pred seboj praktične potrebe dneva in odklanja politiko fraze, lepih besed in neizpolnivih obljub.

Ona povdarja potrebo edinstva delavskega razreda, podčrtuje pa obenem temelj, na katerega moramo to edinstvo postaviti, ako hočemo, da bo trajno in ne od danes do jutri.

Poleg te načelne resolucije je sprejel kongres še eno krajšo resolucijo, ki nalaga biroju, da stopa v ponovne stike z ruskimi strokovnimi organizacijami in skuša doseči edinstvo, kakor hitro je mogoče zediniti na enotno taktiko v važnih vprašanjih in kakor hitro je mogoče postaviti medsebojne stike na temeljih, ki ne nasprotujejo dostojanstvu internacionale.

Res slovesen trenutek.

Kakor mladenič, ki vse drhti v njem ob času njegove dozorelosti, ko so na izbero pred njim cvetoča lica devojk, da se odloči za eno zapeljivo ali drugo, ravno tako v vražjem slovesu se nahajajo v tem času marsikateri zaupniki po pokrajinah v socialističnih organizacijah.

V mučnem duševnem boju imamo rešiti vprašanje, kaj je prav in kaj ni prav. Vsak poštenjak pa bo zaključil to vprašanje tako, da zadobi po tej odločitvi mir vesti:

Mislil na vse to, kar se odigrava zadnje čase, odigrava v splošnem delavskem socialističnem gibanju v Sloveniji in kar se tiče raznih časopisnih polemik in kritike.

Borba se vrši na celi fronti, gospodarski, kulturni, strokovni in politični.

Po vsem presojanju je sodba lahko kratka. Da to ni bratarmorni boj, temveč boj proti kapitalističnemu sodstvu. Konec te borbe mora biti efekt prave, usmerjene borbe proti resničnemu kapitalizmu, kateri je pa v tem trenutku ves srečen, ker bljuva ves ogenj naše sile na njegovo sorodstvo, ki je tako trmoglav, da se nemara umakniti, če prav mora uvideti, da je vsak odpor odveč, ker gre razvoj svojo pot.

Ta borba s sorodstvom kapitalizma bi bila pa že dokončana, ko bi ne bilo različnih nerod, ki s svojimi nepremišljenimi čvekarijami škodujejo napredku.

Pa v teh časih bolnih živcev je že tako, če vsak teden javno ne pove vsak svoje mnenje, je že od povsod nezanesljiv in to pa je zopet razumljivo vsled tega, ker ni značajev.

Polno kritike sem čital zadnje čase vsled shodov 1. junija in tozadevnih govornikov.

Kdor je mene poslal nekam, mora vedeti, da imam popolno svobodo, da povem to, kar po svojem prepričanju smatram za pravilno, kdor pa govori proti svojemu prepričanju, bo slej ali prej poginil na vislicah svojih avantur.

Tudi jaz sem bil 1. junija na shodih in čudim se le, da nisem dobil ne od ene, ne od druge strani nobene pozitivne kritike. Bil pa sem tudi pozvan na zadružne shode 15. junija, le žal se iz tehtnih razlogov nisem mogel odzvati na pozvano mesto, kakor tudi žal vsled družinskih razmer nisem mogel prisostvovati revizijskim poslom v stranki, ki sta jih izvršila s. Böhm in Umek.

Vselej pa sem bom rade volje odzval vsakomur, ki me bo klical med delavstvo, ako mi bo le mogoče. Tam so mi bratje in po svojem prepričanju jim bom razložil predmet, maršrute je pa mogoče razlagati le nesamostojno mislečim ali pa idejnim sužnjem.

Ali te bo treba malo pozgackat — dvomljiv element. Črni oblaki požrešnega kapitalizma so nad nami in ni čuda, če je tremula med delavstvom, ti oblaki bodo pa poskrbeli, da bo izginila i tremula i brezbriznost i lenoba.

Ni čuda, če pod to atmosfero padajo in vegetirajo značaji:

Resnica in socializem, oboje je samo eno.

Vsak in vsi hočemo čim najudobnejše življenje.

Na eni strani je preobsejnost in nezmernost nezasluznega uživanja, na

drugi strani pa nepopisna beda in pomankanje vsega.

Zenačiti tega ni mogoče drugače, kot z odpravo privatne lastnine. Tega ne smemo izgubiti nikdar iz vida.

Ojej, sedaj smo pa tu, fanatik strokovničar vidi rešitev delavstva samo v strokovnem pokretu, zopet drugi samo v združnem, tretji v kulturnem in diplomatije pa samo v političnem.

Da, da, uboga duša mladega zaupnika, ti trpiš, pa le ne obupaj, težka je vsa ta teorija, resnica pa zopet samo ena.

Ko sem po spoznanju resnice svoječasno v neki podružnici »Svobode« predaval znanstveno o socializmu, so me sicer poslušali, a pozneje so napravili sklep, nikdar več ne sme priti, ne on, ne kdo drugi govoriti o socializmu: ven s politikol!

Če sem kdaj razlagal na kakšnem javnem ali članskem zborovanju strokovničarjev o splošnih naukih socializma, so padli medklici: Ven s politikol! Če smo pa kdaj na političnih shodih govorili o strokovničarskih predmetih, je bil zopet tu klic: Proč roke od strokovnik organizacij!

Kdor ne bi po vseh takih poizkušnjah dejal, da so socialisti norci, mu je ostalo kvečjemu še toliko energije, da je raziskoval molče toliko časa, da se je končno vendar znašel preroben po vseh preizkušnjah.

Ven z enim, ven z drugim, oboje je zmota ali laž. Združeno vse skupaj, brez odbijanja s priznanjem in izvrševanjem je pa ena sama velika resnica.

Kaj pa nas bega, da ne pridemo vsi socialistično orijentirani delavci enkrat do tega spoznanja?

Bega in v zmote vodi tiste, ki vidijo globoko spor dveh političnih strank enakakega imena. Pa to ni samo pri nas v Sloveniji, ampak več ali manj po cellem svetu.

Med nami socialisti je ta spor tudi le taktičnega vprašanja. Taktika je način, je pot, je načrt provedbe programa, program je pa cilj. Ker se zadnje čase vršijo tozadavni poostreni ljuhi boji, so marsikoga že otrpnili, mnogi ne vedo kaj začeti, kako začeti itd.

Borba leži v vprašanju, li hočemo ublažiti interesne spore, razlike med delom in kapitalom potem reforme, ali potem brezobzirne borbe proti privatni lastnini, kateri se je tudi socialistu strašno težko odreči.

A vendar socialistične družbe ni in e bo, dokler bo obstojala privatna lastnina.

Pri tem pa naj se ne trese, kakšen neroden delavec za svojo hišico in mali kmet za svojo kravico, ne, tako malenkostni nismo, ko govorimo o odpravi privatne lastnine. Nismo proti temu, kar kdo samo za svoje potrebe ima in s tem drugih ne podjarmlja. Delavci po tovarnah, rudnikih, polju in gozdovih in vi po vseh uradih, ne čakajte rešitve iz neba, je ne bo, pač pa nas bo topla šiba božja privatne lastnine še naprej, kot že tisočletja tepe vse narode, ako ne združimo organizirano svojih sil za boj proti vsem, ki se ne marajo odreči prijetnosti in pohlepu ter špekulaciji za privatno lastnino.

Nazaj v organizacije, politične, strokovne, kulturne in gospodarske! Imena teh organizacij predstavljajo le delitev dela, so po bistvu eno telo.

Razlagaj povsod celoto socializma, ker le tako lahko postane pravi kontakt med vsemi delujočimi silami in klodi kriči tu ali tam, ven to, ven ono, sliši on ven, kajti čas je, da postanemo že enkrat celi socialisti, ne četrtinski, tretjinski ali polovični, kot to še kakšni zmožni ali zavestno hudobni voditelji uvajajo dandanes.

Kdor je odločen z nami za brezobzirno borbo proti privatni lastnini, brez nepotrebnih zavlačevanj s kakšnimi nepotrebnimi socialnimi reformami, ta je pa naš dober sobojevnik in ni nobene ga vzroka, da si z njim ne bi bili edini, če z dejanji to odločnost potrdi.

Ker ne maram, da bi kdorkoli hotel dvomiti o meni, da morda hočem sedeti na dveh stolčkih, povdarjam, da tisti sodrugi, ki niso vztrajali v naši stranki, niso storili prav in če imajo resne namene vsvariti enoten socialističen pokret, naj svojo napako priznajo javno, kot so mi jo tudi že osebno, in pot za

združitev bo lahka, seveda po mojem naziranju le, če se izkaže odločnost v zgoraj navedenem dejstvu. Odkrito pa povem, da se mi gabi tudi meni vedno imensko natolcevanje in davljenje brez konca in kraja.

Jaz trdim, da se taktična razlika sedaj že po vseh razjasnjenih osebnih nasprotjih razvidi lahko tudi, ako zginejo osebna imena. Seveda če štatut odloča, ne razum, potem so vse take pripombe in želje odveč.

Sodrugi in sodružice, dva važna kongresa sta pred nami: zasledujte vse, vztrajajte in ne pustite se motiti od sporov. V lenobi in apatiji je smrt, v delu je življenje!

Delavci bomo odločali na obeh kongresih i na političnem i na strokovnem in vse pošteno se bo znašlo, šila in kopita bo pa moralo pobrati vse, kar je proti nam.

Nestrpnosti kot bremzarje, vse bo vrag vzel, če ne bodo pametni postali, dvanajsta ura je tu.

Računsko poročilo za pokrajinsko konferenco G. R. S. J. v Jugoslaviji.

(Gospodarstvo »Strokovne komisije« za Slovenijo in »Delavca«.)

I.

Iz bilanc, ki jih v tej številki priobčujemo in iz števil, ki jih bomo še priobčili, bodo naši člani razvideli, kako se je gospodarilo pri Strokovni komisiji za Slovenijo v zadnjem poslovnem razdobju, to je v času med 1. majem 1922 in med 31. majem 1924. V tem poročilu bomo skušali opozoriti delegate še po-

Seveda bi bilo treba cele knjige napisati, da bi se rešili tolikih zmot in napak, kot jih je pri nas, toda žal, napisane so že te knjige, le v našem jeziku ne.

Ta članek pa pošiljam uredništvu Napreja, Delavca in Socialista z ednim namenom, da čujem celotni odmev. Če sodrugi povsod prebavite ta članek, potem storite svoje in konec bo vsega pričkanja.

Odpadli bodo očitki o vročih glavah in otročjih in vsa žurnalistična hudo-bija, ki jo mi plačujemo odtod, ki jo podpirajo nevedni.

Pošteno mislim, poštenih odgovorov tudi želim.

Jeram Jurij.

(Ta članek priobčujemo brez nadaljnega komentarja — ker vidimo in čutimo iz njega močno stremljenje po zdravitvi pokreta in po resnici, — ki ga samega tako visoko cenimo, da odtehta vse presodke in kriva mnenja, ki jih s. Jeram še ima.)

II.

Predložili smo Vam tri bilance. Bilanco z dne 1. maja 1922, bilanco z dne 28. maja 1923 in bilanco z dne 31. maja 1924. V sledečem pregledu razvidite, kakšno je bilo gospodarstvo Strokovne komisije in delavca v razdobju zadnjih dveh let.

Pregled.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Datum	Ako se solidarnostni sklad kot dolg				Upniki so znašali pri tiskarni	Redno gospodar- stvo je imelo v tej periodi		Delavec posodil Strokovni komisiji
	neupošteva, znaša		upošteva, znaša			prebitka	primanj- kljaja	
	čisto premo- ženje Din	primanj- kljaj Din	čisto premo- ženje Din	primanj- kljaj Din				
1. V. 1922	6966'02	—	—	4550'05	33530'57	—	—	—
24. V. 1923	7342'27	--	—	12273'22	43322'62	—	7732'—	32979'76
1. VI. 1924	21983'29	—	—	3397'90	67255'88	8875'32	—	24732'72

K temu pregledu je pojasniti sledeče: en del dohodkov Strokovne komisije je namenjen za podporo stavkujočim. Ta del dohodkov se imenuje solidarnostni sklad in bi se moral nalogati praviloma kot posebna hranilna vloga, ki bi morala ostati ohranjena svojemu namenu. Ker se je porabil ta denar deloma za druge tekoče izdatke, je redno gospodarstvo Strokovne komisije dolžno, da vrne ob ugodnejših premoženjskih prilikah ta za izredne izdatke izbrani denar svojemu namenu. Zato je naveden v bilancah solidarnostni sklad kot upnik.

Vendar to ni pravi dolg. Ta denar dolguje en del našega gospodarstva drugemu delu.

Pravo sliko našega čistega premoženja tvori v pregledu torej stolpec I. Stolpec IV. nam kaže čisto premoženje, kakršno bi bilo, ako bi bil solidarnostni sklad pravi dolg. To je važno zato, ker moremo na ta način najti, v koliko je bilo naše redno gospodarstvo v ravnotežju, to je, ali smo v rednem gospodarstvu napredovali ali nazadovali. V stolpcu V. vidite, koliko smo bili v posameznih razdobjih dolžni. To so dolgovi tiskarni.

Rubrika VIII. nam kaže, koliko je bilo gospodarstvo »Delavca« v posameznih razdobjih aktivno in koliko je bilo gospodarstvo Strokovne komisije pasivno. »Delavec« je aparat Strokovne komisije sovdrževal.

Rubrika VI. in VII. nam kaže, koliko je imelo redno gospodarstvo (brez izrednih prispevkov) prebitka in primanjkljaja.

Dolgovi v tiskarni so silno narasli. To je zato, ker število dolžnikov zelo raste. To je na eni strani naravna posledica dejstva, da je Strokovna komisija z založbami knjig in knjižic delokrog svojega poslovanja zelo razširila ter rabi za to povečano obratno glav-

nico — na drugi strani pa zato, ker nekatera osrednja društva in podružnice zadnji čas zelo zaostajali s plačili.

Pri dolžnikih nismo izvedli odpisov, zato ker se tudi pri prejšnjih bilancah niso in bi se gospodarstva ne dalo prav primerjati, ako bi odpisali dolžnike samo pri zadnji bilanci. Pokrajinski konferenci pa bomo stavili predlog, koliko naj se od dolžnikov odpiše. Četudi bo prav, da se odpišejo od dolžnikov znatne vsote, vendar je gotovo, da aktivne vrednote, pri čemur se vpoštevajo le iztirjivi dolžniki, dolgove še vedno presegajo.

Vendar nas mora navdajati vedno rastoči dolg pri tiskarnah s skrbjo in kongres mora najti sredstev in poti, da se temu odpomore. Treba bo osrednja društva denarno razbremeniti, da bodo v stanju list res redno plačevati. Zato je izdelala uprava Strokovne komisije načrt, kako naj bi se gospodarstvo Strokovne komisije in njenih institucij po kongresu preuredilo. Za ta načrt je bilo merodajno prepričanje, da je treba na eni strani do skrajnosti štediti, na drugi strani pa prepričanje, da Strokovna

komisija ne sme gospodariti, dejali bi iz rok v usta, ampak tako, da bo dajala še rezerve na stran, ki bodo pomagale ob slabih časih industrijskih in drugih kriz.

Predloženi načrt bo spravil proračun Strokovne komisije na podlago, ki bo slična gospodarski podlagi drugih oblastnih odborov GRSJ. To je za ujedinjene saveze izrednega pomena in bo konsolidacijo pokreta olajševalo. Iz tega razloga prosimo, da se vzame predložen reformni načrt dobrohotno v pretres, kakor težke so na eni strani žrtve, ki jih nalaga.

Te žrtve pa so za zdravo ravnatežje v naših strokovnih organizacijah potrebne. Zato moramo najti tudi poguma, da jih izvedemo in branimo.

Prehod iz nesolidnega, nezdravega povejnega gospodarstva v zdravo in solidno gospodarstvo je napredek — če tudi se zdi morda radi potrebnih omejitev od daleč stoječemu gledalcu nazadovanje.

III.

Vse, ki si ne morejo razlagati, kako vse naše težnje in naši napor, da bi uredili naše gospodarstvo še popolneje, še bolje, niso rodili tako lepih uspehov, kakor smo si to obetali, opozarjamo še prav posebej na tabelo, ki kaže na gibanje naših naročnikov, ki jo bomo delegatom predložili. Ta slika kaže, da so nas oropali predvsem industrijska kriza, razmejitve napram komunizmu in tudi napadi od dela socialističnega časopisja zadnja leta skupno za 2500 naročnikov.

To znači mesečno vsoto 8000 Din, ki se v našem gospodarstvu mora poznati. Kakor kaže bilanca, je naše gospodarstvo vse to prebolelo, — kar je znak, da ladja ni plavala, kamor bi sama hotela. Upamo, da bo, ko prenehata prvi in tretji vzrok za padanje našega članstva, v kar trdno upamo, naše gospodarstvo lepše napredovalo, kakor je proračunano. Proračun, kakor ga predlagamo v odobritev pa predvideva najslabše možnosti, kakor je to pri sestavljanju proračunov potrebno.

IV.

Končno je treba omeniti še to, da smo ujedinjeni v GRSJ že od 8. januarja in da smo plačevali pogojeno kvoto svoji centrali, od katere smo črpali veliko moralne in tudi dejanske pomoči le v silno malih zneskih.

Iz specifikacije, ki jo predložimo konferenci, bomo razvideli, koliko bi naši državni centrali še za nazaj dolgovali, ako bi ji hoteli plačati od dne ujedinenja pripadajočo kvoto. Tega dolga v bilanci nismo navedli, vendar upamo, da bo slovenski del pokreta svoje obveze napram državnim centrali ne samo za bodoče točno izpolnjeval — ampak bo smatral tudi za preteklost za svojo častno zadevo, da poravnava vsaj del obvez, ki bi jih moral v preteklosti napram državnim centrali vršiti, ki jih pa ni, ker ni imel pravilno urejenega razmerja med dohodki in izdatki svojih organizacij.

V.

Specifikacije, ki jih predložimo delegatom bodo podale našemu članstvu možnost, da se čim najbolj poglobe v razna podrobna vprašanja in da dobe uverjenje, da so številke, ki jih v računskem zaključku podajamo, res točne. Tako odpiramo zdravi kritiki in gradeči opoziciji vso možnost, da na konferenci strokovnih organizacij s kritiko sgradi.

Strokovna komisija za Slovenijo.

Premoženjsko stanje Strokovne komisije za Slovenijo (in Delavca).

Bilanca s 1. majem 1922.

	Aktiva:	Pasiva:
Blagajna	7.630'69	
Splošno Kreditno društvo	1.011'14	
Čekovni urad	9.206'36	
Kuponi	82'—	
Inventar	2.828'75	
Dolg pri Slogi		5.000'—
Solidarnostni sklad		11.516'04
Upniki		28.530'57
Dolžniki	19'737'65	
Primanjkljaj	4.550'02	
	45.046'61	45.046'61

Koliko znaša na podlagi te bilance čisto premoženje Strokovne komisije in Delavca?

Primanjkljaj	4.550'02
Solidarnostni sklad	11.516'04
Preostane aktiv	6.906'02

Gospodarstvo kaže 4550'02 Din primanjkljaja. Ako pa se vpošteva, da solidarnostni sklad ni pravi dolg, je gospodarstvo za 6966'02 Din aktivno.

Bilanca z dne 24. maja 1923.

	Aktiva:	Pasiva:
Blagajna	2.138'50	
Čekovni urad	2.323'05	
Oprava	5.407'25	
Splošno kreditno društvo	1.256'64	
Vrednostni papirji	4.182'—	
Upniki		43.322'62
Dolžniki - Delavec	23.937'70	
» kvota	11.425'75	
Solidarnostni sklad		19.621'49
Primanjkljaj	12.273'22	
	62.944'11	62.944'11

Koliko znaša na podlagi tega računskega zaključka čisto premoženje Strokovne komisije in Delavca?

Primanjkljaj	12.273'22
manj solidarnostni sklad	19.621'49
ostane prebitka	7.348'27

Gospodarstvo izkazuje 12.273'22 Din primanjkljaja; če se pa vpošteva solidarnostni sklad med premoženje, ostane premoženja 7.348'27 Din.

Bilanca 1. junijem 1924.

	Aktiva:	Pasiva:
Blagajna	6.599'04	
Čekovni urad	1.379'—	
Dolžniki S. K. (publikacija in upravni stroški)	25.060'65	
Zastala kvota	6.245'—	
Dolžniki Delavca	36.734'59	
Upniki		67.255'88
Oprava Strokovne komisije	5.407'25	
Splošno kreditno društvo	1.256'64	
Vrednostni papirji	6.557'—	
Solidarnostni sklad		25.381'19
primanjkljaj	3.397'90	
	92.637'07	92.637'07

Koliko znaša na podlagi te bilance čisto premoženje Strokovne komisije in Delavca?

Bilanca izkazuje 3397'90 Din primanjkljaja. Ako pa se upošteva, da solidarnostni sklad v znesku 25.381'19 ni pravi dolg, znaša čisto premoženje Strokovne komisije in Delavca 21.983'29 Din.

Naše organizacije.

Rudarska stroka.

J. Arh:

Naš strokovni pokret.

Strokovničar, kateri se danes intenzivneje bavi s tem problemom, mora takoj uvideti, da cel naš pokret v Sloveniji hira na takozvani bolezn melanholiji, to je zaspanosti ali brezbržnosti. Ta bolezen se je tako globoko zajedla v vrste strokovno organiziranega delavstva, da obstoja nevarnost, da se to malenkostno gibanje propade, ki ga še imamo. Danes na primer se vse povsod sliši zabavljanje čez organizacijo, čez posamezne zaupnike in voditelje. Ako se kje shodi ali predavanja skličejo, ne smatra niti članstvo za potrebno, da bi se istih udeležilo, da ne govorim o neorganiziranih. Dokler je bila še sezona mezdnih gibanj, je še nekoliko šlo. Sedaj pa, ko se je draginja nekoliko ustalila in meznih gibanj več ni, je pa sploh vsako zanimanje za organizacijo in delavsko izobrazbo izostalo. Res je, da je temu tudi mnogo krivo sedanje gospodarsko stanje delavstva in iz tega izvirajoča splošna nezadovoljnost. Ampak glavna krivda na tem, pa leži vendar na delavstvu samem. Pa zakaj? Zato, ker naše delavstvo, vzgojeno v klerikalno-nacionalnem duhu, je pač še prežeto s tistim egoističnim duhom, s katerim je ta vzgoja v zvezi. Je sicer gotov del delavstva izprevidel to napako, in se trudil uživati v socialno razredno zavest, pa ko je videl toliko tovarišev ob strani stati, ki niso nič žrtvovali, pač pa hlastno uživali uspehe onih, ki se zanje borili, so začeli tudi ti omahovati in izgubljati vero v zmago. To priliko pa so izrabili gotovi elementi v to, da se naš pokret še bolj uniči, da so začeli osebno gonjo proti posameznim vodilnim sodrugom, podtikavajuč jim razna dejanja, pa brez stvarnih dokazov. To je dalo povod vsem onim omahljivcem, da so izstopili iz pokreta, a

onim pa, kateri se še kolikor toliko razredno zavedajo, pa je to vzgojilo nezaupanje do svojih vodilnih sodrugov obojestransko.

Takšna je dejanska slika današnjega našega pokreta. Sedaj pa nastane vprašanje, ali je mogoče, da se na tak način vodi pokret dalje. Ne! Zgodovina človeškega gibanja nas uči, da je bil in je namen posedujočih slojev, to je kapitalistov, da so mu oni del človeštva, kateri nima teh sredstev, popolnoma podvrže na milost in nemilost in in to so delavci-proletarci. To je danes jasno kot beli dan. In sedaj, ako ima kapitalizem pravico zaslužnjevati, potem imajo istotako prizadeti, to je delavstvo pravico se boriti za svojo osvoboditev. Ker pa takšen boj ne more biti izvojevan od posameznika ali gotovega dela, temveč mora biti izvojevan le od razreda kot takega. Potem je čisto umevno, da mora to delavstvo misliti na način, kako si ta boj v svoj prid izvojuje. Ta namen se da pa le doseči v temeljitem razumevanju potrebe razrednega boja, ki gre za tem, da se koncentrirajo vse duševne in fizične sile ročnega in duševnega delavstva v eno kompaktno silo, to je močnega, enotnega strokovnega pokreta, zgrajenega na socialistični podlagi.

To idejo in izobrazbo je treba vepiti danes v srce vsakemu delavcu. Našemu delavstvu je treba vzgoje in ta mora biti blagohotna in podkritična. Ako bi se bili mnogi sodrugi preje in še sedaj pravilneje tega zavedali, bi bil gotovo v našem gibanju storjen v tem smislu en velik korak naprej, ne pa nazaj, kakor je to danes slučaj.

Ti, delavstvo pa, ki si temelj te zgradbe, misli, proučavaj, delaj in sopolagaj pri zgradbi te stavbe s tem, da se strokovno organiziraš. Da pa pri tem veš tudi zakaj se organiziraš, je dolžnost tvoja, da iztrebiš iz svojih prsi svojo hlapčevsko vzgojo in egoizem, da spoznaš svojega sotrpina kot brat brata,

da se z njim in vsemi drugim skupno skušaš potom razrednega boja rešiti jarma hlapčevstva pod katerim danes trpiš. Da in ako bo delavstvo to storilo, potem bo pripravljen, da se bo vse ono, kar je danes v pokretu nezdravega, samo ob sebi izločilo. Zdravilo zoper to bolezen imaš delavstvo samo v rokah, rabi je pravilno, misli in ustvarjaj, pa boš videlo, da uspehi ne bodo izostali.

Trbovlje. Podpisani odbor Unije slov. rudarjev v Trbovljah, je na svoji seji dne 20. junija t. l. razpravljal o okrožnici, ki nam je bila doposlana od od sodr. Jurija Arha, tajnika Unije slov. rudarjev, ter na podlagi nje sklenil podati sledečo izjavo:

1. Kar se tiče sodr. Arha moramo konstatirati samo to, da je dosedaj na strokovnem polju delal vedno v smislu sklepev načelstva, kakor tudi širšega odbora Unije. Ako je pa njegovo politično prepričanje druge smeri kakor marsikateri član ali nečlan »Unije«, je pa to stvar njega samega, »zat« ludi naj sam daje tozadevni odgovor kot takim.

2. Neumna se nam zdi trditev, da je Unija v rokah ss. Čobala, Arha, Krušiča in kakšnih trabantov, kar vsak član Unije dobro ve, da je v rokah odbora, ki je bil na zadnjem Unijskem zboru izvoljen, kakor tudi vseh članov. Ako pa ena tretjina v njej organiziranih članov uvidi, da ni kaj prav, ima v smislu pravil § 12. odstavek 7. pravico, kakor tudi dolžnost zahtevati izredni Unijski zbor, katerega je načelstvo dolžno v teku treh mesecev sklicati.

3. Ker so pa sedanja politična naporstva posegla tudi v našo strokovno organizacijo Unijo, in da ne bodo močnejše podružnice mislile, da se bojimo za zastopstvo, katero imamo sedaj v centrali, predlagamo, da se skliče izredni Unijski zbor v smislu § 12. Unijskih pravil, ki naj reši vsa nastala nasprotujoča vprašanja tako, da bo obstoj in razvoj organizacije zasiguran.

Majdič Leopold s. r., Avgust. Tratnik s. r., Ivan Teržan s. r., Blaž Habjan s. r., Ivan Breznik s. r., Marko Zalar s. r., Ivan Polak s. r., Franc Pcelj s. r., Josip Pevec s. r., Ivan Krušič s. r., Eduard Jurjavec s. r.

Trbovlje, dne 20. junija 1924.

Kovinarska stroka.

I. Obračuni.

Na podlagi sklepa zadnje plenarne seje SMRJ v Beogradu, naj pošiljajo od sedaj naprej podružnice SMRJ vse mesečne obračune direktno na centralo v Beograd, na kar bo centrala obračunala Oblastvenemu odboru kvoto, ki ji pripada.

II. Tiskovine.

Podružnice, ki rabijo tiskovine naj se po isti obrnejo direktno na centralo v Beograd.

III. Izključitev iz Saveza.

Rok Kocjančič, centr. št. 13.914 je bil na podlagi konkretnih podatkov o protisaveznem delovanju na predlog podružnice SMRJ v Ljubljani izključen iz Saveza.

Kemična stroka.

Hrastnik. Dne 15. junija t. l. popoldne ob 2. uri se je vršil tu v društvenih prostorih izredni občni zbor, ob povoljni udeležbi članstva. V odbor podružnice so bili izvoljeni sodrugi, katerim želimo železne vztrajnosti ob pomoči članstva za napredni razvoj naše podružnice. Izvoljeni so bili: Knez Matija, predsednik; Ratsky Ivan, podpredsednik; Lokner Emil in Grum Ivan ml., zaupnika; Puffer Ivan, tajnik; Koribsky Franc, blagajnik; Pap Peter, kontrola. Akcijski odbor: Gregor Štefan, Maurer Viktor, Beutel Franc, Satelet Franc, Petrič Ivan.

Dopisi.

Dobrava. Na članek v šte. 23. »Nove pravde« z dne 7. junija malo pojasnila. Članek se nekaj pritožuje, da se po tovarni nemško govori. Kdo pa ima prednost v tovarni in največ nemško govori? Ravno tisti gospodje, ki se štejejo za najbolj narodne in to sta med drugimi gg. A. B. in Š. A.

Nadalje pravi dopisnik, da imamo internacionalni protektoje v tovarni, a v resnici jo imajo nekdanji hotelirji, trgovci, žganjarji in ne vemo kdo še vse. Ti gospodje so bili prvi dan dodeljeni v strugalnico, ko so drugi delavci že po več let zaposleni pri slabšem delu. Mislimo pa, da so ti delavci enako, če ne bolj zmorni, kakor razni hotelirji in orožniki.

Sedaj pa še nekaj o tistih oddelkih, kjer so predelavci in mojstri narodno-socialistični zvezarji. Kakšno nesramno strankarijo in hujskarijo uganjajo med delavci.

Zadnje čase se je delavstvo pritoževalo nad čezurnim delom in da so vedno eni in isti, ki delajo čez ure. Glavni zaupnik je zato v tej zadevi interveniral pri g. ravnatelju. Nato pa je bil poklican k ravnatelju mojster Artnik in dobil nalog, da se ne sme delati čez ure. S tem je potem hujskal delavce, da je glavni zaupnik tisti, ki delavcem ne privoščijo čezurnega dela.

Sodrugi in sodružice, mi pa mislimo, da imamo obratne zaupnike zato, da ščitijo naše interese, osobito pa osemurni delavnik.

Sodrugi, izgubi se lahko, pridobi pa zelo težko!

Sedaj upamo, da je vsemu delavstvu jasno, koliko naši Nesesesarji spuštujejo osemurni delavnik. Da se povrnem še k protekciji, da pokažemo prav jasno, kje je protekcija. Pred par tedni je dobil zvezarski predelavceker je dobro klečeplazil 10% povišek na plačo in 50 Din nagrade. Mi mu privoščimo, samo konstatirati hočemo, kdo da ima protekcijo.

Omenimo naj še g. kontrolorja, ki šikanira delavstvo brez potrebe. Upravičene zahteve, ki jih je delavstvo stavilo že pred leti glede higijene, se pa nikjer ne upošteva. Ni čudno če človek na šihu zadremle, pijan od dima in prahu. Apelliramo na ravnateljstvo, da napravi temeljito remeduro, da ne bodo delavci po nedolžnem kaznovani. Kontrolor pa naj vrši svoje delo, v stvari, ki ga ne brigajo, naj se pa ne vtika.

Toliko za danes.

Zavedni opazovalec.

Zadružništvo in gospodarstvo

Zadružni dan.

Shodi, ki jih je priredila Zveza gospodarskih zadrug skupno s Konzumnim društvom za Slovenijo v nedeljo 1. junija so se proti pričakovanju dobro obnesli. Prirejenih je bilo okoli 40 shodov, ki so bili razen par izjem vsi dokaj dobro obiskani. Zlasti so bili lepi shodi v onih krajih, kjer imajo naše strokovne organizacije dobre postojanke.

Člani naših strokovnih organizacij so ta dan dokazali, da se zavedajo važnosti zadružnega gibanja. Zelo nas veseli, da prodira ideja sodelovanja strokovnih in zadružnih organizacij med članstvo obeh organizacij in obeta upoštevati med obema organizacijama zopet one tesne vezi, ki so pred vojno dajale delavskim organizacijam železno hrbenico.

Prepričani smo, da se člani strokovnih organizacij ne bodo zadovoljili le z izkazovanjem medsebojnih simpatij, temveč bodo šli do kraja temu problemu.

Naše strokovne organizacije, dasi po številu niso tako silne, kakor so bile pred razkolom, vendar so obdržale v svoji sredi najzavednejši in najpožrtvovalnejši del slovenskega proletariata. Smisel za disciplino in bojni elan, ki preveva naše vrste jih je po razkolu tako utrdil in tako poglobil, da je samo vprašanje časa, kdaj se bodo pričele na celi črti širiti tako, da bodo prodrle v vsa podjetja in vse kraje. Ta veliki pohod bo pa prišel tem preje, čim preje nam uspe uresničiti idejno zvezo med strokovnimi in gospodarskimi organizacijami.

Duh, ki preveva strokovne organizacije bo dal zadružnim organizacijam svežih in požrtvovalnih sil, katerih so one silno potrebne.

Na drugi strani bodo pa gospodarske organizacije s svojim jakim gospodarskim aparatom in s svojim praktič-

Na občnem zboru se je mnogo govorilo o dosedanjem delovanju, tudi nekaj kritike je bilo, vendar refren vsakega govora je bil — naprej po začrtani poti. Sprejetih je bilo 44 novih članov in statut se je spremenil v toliko, da bodo imele odslej vse organizacije za vsak delež po en glas, dočim imajo privatne osebe le en glas, ne glede na število deležev. O stvari bomo priobčili pri priliki podrobnejšo razpravo, za enkrat naj končamo z željo, naj sodrugi pri Jugometaliji še naprej tako vzorno delujejo kot so do sedaj.

[illegible]

Zap. št.	Posamezni računi	Promet posamezni računi so				Izguba in dobiček				Bilanca			
		Prejeli		Dali						Aktiva		Pasiva	
		Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
1	Blagajna	24639	45	23743	58					895	87		
2	Poštni ček. zavod	5829	31	4186	53					1642	78		
3	Upniki in dolžniki	8057	20	1123	10					7000	80	66	70
4	Uprava	6454	19			6454	19						
5	Obresti												
6	Inventar	1902	—							1902	—		
7	Pristop. in prispev.	739	85	14430	50			13690	65				
8	Organizacija	3625	19			3625	19						
9	Agitacija	2510	90			2510	90						
10	Podpore	1718	50			1718	50						
11	Razno	393	60	28	45	365	15						
12	Vrednostni papirji	50	—							50	—		
		Imovina iz leta 1923		12408	03	Zguba od 1. II. do 30. IV		983	28	Čisto imetje		11424	75
		55920	19	55920	19	14673	93	14673	93	11491	45	11491	45

Za pisarniške potrebe	578.40
„ stanarino in drugo	25.20
„ tiskovine	1713.—
„ poštino	164.90
„ zavarovalnino	—
„ plače	3972.69
Skupaj	6454.19

Za konto Strok. komisiji	269.25
„ kongres in drugo	1292.00
Skupaj	1561.25

Spolna gradbena produktivna zadruga	500
Konsumno društvo za Slovenijo	6500
Podružnica SDU Liboje	80
Skupaj	7000

Podružnica SDU Maribor	6670
----------------------------------	------

Odgovorni urednik: Jože Berdajs.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu javno preizkušeni in priljubljeni »Pravi : FRANCKOV : kavni prídatek« v zabožkih. — V varstvo proti penaredbam se na tej novi etiketi posebno iztičejo glavna obeležja, namreč: ime »Franck« in »kavni mlinček«. — »Pravi : FRANCK : z mlinčkom« je kavi tako potreben, kakor začimba juhi. —

za takoj išče Strojarsko društvo »Sila«, tehnička poslovница
i strojarska radionica v Zagrebu, Draškovičeva ulica 11, na
katero je poslati cenjene ponudbe z navedbo plače.